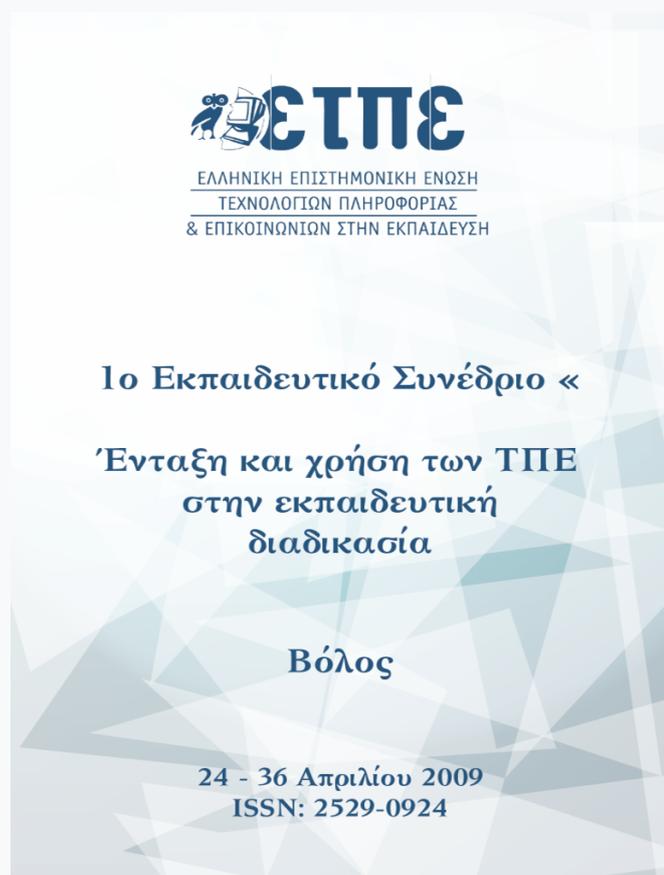

Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 1 (2009)

1ο Εκπαιδευτικό Συνέδριο «Ένταξη και χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία»

Οι ΤΠΕ στο Δημοτικό Σχολείο: Διαθεματικό σενάριο Γεωγραφίας και άλλων γνωστικών αντικειμένων για την Στ΄ Δημοτικού

Ε. Θεοδοσιάδου, Γ. Κουράκος

Βιβλιογραφική αναφορά:

Θεοδοσιάδου Ε., & Κουράκος Γ. (2024). Οι ΤΠΕ στο Δημοτικό Σχολείο: Διαθεματικό σενάριο Γεωγραφίας και άλλων γνωστικών αντικειμένων για την Στ΄ Δημοτικού . *Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση*, 1, 445–450. ανακτήθηκε από <https://eproceedings.epublishing.ekt.gr/index.php/cetpe/article/view/6545>

Οι ΤΠΕ στο Δημοτικό Σχολείο: Διαθεματικό σενάριο Γεωγραφίας και άλλων γνωστικών αντικειμένων για την Στ΄ Δημοτικού

Ε. Θεοδοσιάδου¹, Γ. Κουράκος²

¹Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Ξάνθης
thevie@gmail.com

²Προϊστάμενος Γραφείου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Ξάνθης
giorgos.kourakos@gmail.com

Περίληψη

Η παρούσα εισήγηση παρουσιάζει ένα διαθεματικό σενάριο Γεωγραφίας και άλλων γνωστικών αντικειμένων για την Στ΄ Δημοτικού ακολουθώντας τη δομή που προτείνεται από τους συγγραφείς του Επιμορφωτικού υλικού για την εκπαίδευση των επιμορφωτών στα Πανεπιστημιακά Κέντρα Επιμόρφωσης (ΠΑΚΕ) του Ερευνητικού Ακαδημαϊκού Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών (EAITY, 2007). Στο διαθεματικό σενάριο παρουσιάζεται η δυνατότητα παιδαγωγικής αξιοποίησης λογισμικών γενικής χρήσης και λογισμικών οπτικοποίησης, ζωγραφικής και εννοιολογικής χαρτογράφησης. Η χρήση των παραπάνω λογισμικών δίνει μια νέα διάσταση στη διδασκαλία.

Λέξεις κλειδιά: ΤΠΕ, διαθεματικότητα, σενάριο διδασκαλίας, Γεωγραφία, λογισμικό γενικής χρήσης, διαδίκτυο.

1. Εισαγωγή: Σκεπτικό του σεναρίου - Διδακτικές προσεγγίσεις

Η υλοποίηση του **σχεδίου εργασίας** ακολουθεί μια **διαθεματική προσέγγιση** η οποία βασίζεται σε πληροφοριακό υλικό το οποίο αντλείται από το Διαδίκτυο και σε άλλο υλικό όπως το σχολικό εγχειρίδιο της γεωγραφίας. Παράλληλα, το σχέδιο εργασίας υλοποιείται με τη χρήση λογισμικών εφαρμογών γενικής χρήσης (κειμενογράφος, λογιστικό φύλλο, εννοιολογική χαρτογράφηση, παρουσιάσεις). Η κύρια έμφαση και ο βασικός άξονας αναφοράς είναι η Γεωγραφία. Ω εκ τούτου το σχέδιο εργασίας μπορεί να λειτουργήσει συμπληρωματικά με την ενότητα που αναφέρεται στην Ευρώπη εμπλουτίζοντας την με περισσότερα στοιχεία (Γεωγραφία Στ΄ Δημοτικού, 2007). Η **διάρκεια** του σχεδίου μπορεί να είναι 10-12 διδακτικές ώρες ενταγμένο στις αντίστοιχες ώρες του ωρολογίου προγράμματος στο μάθημα της γεωγραφίας ή στις ώρες της Ευέλικτης Ζώνης. Οι δραστηριότητες είναι συμβατές με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών των προαναφερόμενων μαθημάτων για την Στ΄ τάξη του Δημοτικού (Δ.Ε.Π.Π.Σ.,2001). Η **καινοτομία** που εισάγεται με την υλοποίηση αυτού του σχεδίου εργασίας είναι η εμπλοκή των νέων τεχνολογιών που λειτουργούν προσθετικά στις παραδοσιακές μορφές διδασκαλίας με την χρήση μόνο του σχολικού εγχειριδίου (Βοσνιάδου 2002; Σολωμονίδου, 2000; Hakkarainem,2000, Wood,1999) Η **δε χρήση της διαθεματικής προσέγγισης** δίνει τη δυνατότητα να μελετηθεί ολόπλευρα η συγκεκριμένη θεματική με τη συμβολή και των άλλων επιστημονικών χώρων (μαθηματικά, κοινωνική και πολιτική αγωγή). Για τη διαθεματική προσέγγιση της ενότητας αυτής θα χρησιμοποιηθούν μαθητοκεντρικές μορφές διδασκαλίας όπως το σχέδιο εργασίας (project) και η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, το διερευνητικό-αποκαλυπτικό μοντέλο καθώς προσφέρονται για συμμετοχή όλων των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία (Ματσαγγούρας, 2003). Ο **ρόλος του εκπαιδευτικού** θα είναι καθοδηγητικός, διευκολυντικός, συμβουλευτικός αλλά συνάμα και συντονιστικός, εφόσον είναι αυτός που εξασφαλίζει την ποιότητα και τη διεξαγωγή της έρευνας για τη συλλογή των δεδομένων (Ταρατόρη - Τσαλκατίδου, 2003). Η **προστιθέμενη αξία από την υλοποίηση** του διαθεματικού σχεδίου εργασίας είναι οι μαθητές και οι μαθήτριες να εργαστούν σε ομάδες με συνεργατικό πνεύμα ασκώντας κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες και να αξιοποιήσουν τις γνώσεις, τις εμπειρίες και τα ενδιαφέροντά τους, να «μάθουν πώς να μαθαίνουν», να δημιουργήσουν και να αυτονομηθούν (Χρυσαφίδης, 1996) Τα **προσδοκώμενα αποτελέσματα** εκτός από τα γνωστικά είναι να υιοθετήσουν θετικές στάσεις και αντίστοιχες συμπεριφορές σχετικά με την αποδοχή των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων των άλλων λαών.

2. Τίτλος σεναρίου

Διαθεματικό σενάριο: Γνωρίζοντας καλύτερα την Ευρώπη

Σκοπός: Η γνωριμία με την Ευρώπη, ο σεβασμός και η αποδοχή των διαφορετικών λαών της.

2.1. Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές

2.2. Τάξεις στις οποίες απευθύνεται

Στ' τάξη Δημοτικού

2.3. Συμβατότητα με το αναλυτικό πρόγραμμα

Το προτεινόμενο σχέδιο εργασίας εμπλέκει στοιχεία από διαφορετικά γνωστικά πεδία, τα οποία αναφέρονται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα ως επιθυμητά για εξάσκηση-χρήση.

Γλώσσα	Πληροφορική	Γεωγραφία	Μαθηματικά	Κοιν. & Πολιτ. Αγωγή
προφορικός και γραπτός λόγος	συλλογή πληροφοριών από το διαδίκτυο	πλήρως συμβατό με το ΑΠΣ της γεωγραφίας της Στ' τάξης	συλλογή και επεξεργασία δεδομένων	πληροφορίες ιστορίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης
κειμενικά είδη – σύνταξη κειμένων	χρήση λογισμικών: οπτικοποίησης χαρτογράφησης εννοιών και ζωγραφικής	η Ευρώπη στο παγκόσμιο χάρτη	σύγκριση αριθμητικών δεδομένων	η ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 9 Μαΐου – μια μέρα για την Ευρώπη
διαλογικές μορφές επικοινωνίας	χρήση λογισμικού εφαρμογών γενικής χρήσης	κράτη και πρωτεύουσες		
διαχείριση πληροφορίας		οριζόντιος και κάθετος διαμελισμός		
παρουσιάσεις σε ακροατήριο		αξιοθέατα, οι σημαίες της Ευρώπης (Δ.Ε.Π.Π.Σ., 2001).		

Πίνακας 1: Στοιχεία γνωστικών πεδίων

2.4. Οργάνωση της διδασκαλίας και υλικοτεχνική υποδομή

Προτείνεται η οργάνωση των μαθητών σε ομάδες των 2-3 ατόμων. Μέρος των δραστηριοτήτων μπορούν να γίνουν στο χώρο της τάξης, ενώ δραστηριότητες που αφορούν τη χρήση των ΤΠΕ η χρήση του εργαστηρίου Η/Υ είναι αυτονόητη και προϋποθέτει την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία αφού αυτή έχει σαν αποτέλεσμα τη μεγιστοποίηση της επιτυχίας των διδακτικών στόχων (Κόκκοτας, 2004; Ματσαγγούρας, 2004).

2.5. Προαπαιτούμενες γνώσεις

Βασικές δεξιότητες των παιδιών στη χρήση επεξεργαστή κειμένου, λογιστικών φύλλων, προγραμμάτων παρουσίασης και γνώση των βασικών εργαλείων του λογισμικού Google Earth, Inspiration και Tuxpaint.

2.6. Διδακτικοί στόχοι

Γλωσσικοί: Να χρησιμοποιούν τον προφορικό και γραπτό λόγο. Να έρθουν σε επαφή με άλλους τύπους κειμένων με τη μορφή που κυκλοφορούν στον κυβερνοχώρο.

Γνωστικοί: Να κατακτήσουν τις γνώσεις που περιέχονται στην ενότητα για την Ευρώπη όπως αυτές δίνονται από το σχολικό εγχειρίδιο: θέση της Ευρώπης στο χάρτη, οριζόντιος και κατακόρυφος διαμελισμός, τα κράτη, οι πρωτεύουσες, τα αξιοθέατα, τα μνημεία.

Πολιτισμικοί: Να γνωρίσουν την ιστορία της Ευρώπης και να αποκτήσουν βασικές πληροφορίες για την ίδρυση, την εξέλιξη και τους σκοπούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να αναγνωρίζουν τις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Να εκτιμούν τις προσπάθειες των ατόμων και των κρατών για συνεργασία, ειρήνη και πρόοδο. Να υιοθετούν θετικές στάσεις για την κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων των άλλων λαών.

Ως προς τη χρήση των νέων τεχνολογιών

Εμπλοκή των μαθητών και μαθητριών σε νέες διαδικασίες μάθησης στην επαφή τους με τις νέες τεχνολογίες, Να χρησιμοποιούν λογισμικά γενικής χρήσης. Λογισμικό επεξεργασίας κειμένου για παραγωγή κειμένων σε ψηφιακή μορφή. Λογισμικό παρουσίασης για την προβολή των εργασιών τους. Λογισμικό υπολογιστικού φύλλου για παρουσίαση και επεξεργασία αριθμητικών δεδομένων.

Να εξασκούν τις βασικές δεξιότητες πλοήγησης και αναζήτησης στο διαδίκτυο χρησιμοποιώντας μηχανές αναζήτησης. Να αξιοποιούν διδακτικά το διαδίκτυο αναζητώντας πληροφορίες και να τις διαχειρίζονται κριτικά. Να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες.

Να χρησιμοποιούν λογισμικά οπτικοποίησης, ζωγραφικής και κατασκευής εννοιολογικών χαρτών .

Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία

Η ομαδική συνεργασία, η διερευνητική μάθηση, η χρήση σύγχρονων μέσων (λογισμικό, internet, e-mail,...) συμβάλλουν στην ανάπτυξη ομαδικού πνεύματος μεταξύ των μαθητών και μαθητριών, στην ανάπτυξη της επικοινωνίας, στην καλύτερη συνεργασία, στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους, στην ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησής τους.

2.7. Προϋποθέσεις διεξαγωγής του σεναρίου

Απαραίτητες οι βασικές δεξιότητες των μαθητών και μαθητριών:

Στην επεξεργασία κειμένου, λογιστικών φύλλων, λογισμικού παρουσίασης
Και στα βασικά εργαλεία του google earth, του tuxpaint και του inspiration.

2.8. Οργάνωση διεξαγωγής του διαθεματικού σεναρίου

Το σενάριο μπορεί να αναπτυχθεί σε 4 φάσεις.

Α΄ φάση: Διερεύνηση – Συζήτηση του θέματος

Οι μαθητές και οι μαθήτριες διαβάζουν βιβλία, παρατηρούν αφίσες, εικόνες, φωτογραφικό υλικό από βιβλία, περιοδικά, ταξιδιωτικά έντυπα, συζητούν, ανταλλάσσουν εμπειρίες, προβληματισμούς και πληροφορίες (ιστορία, γεωγραφία, πολιτισμός κλπ) για την Ευρώπη.

Β΄ φάση: Σχεδιασμός δραστηριοτήτων – χωρισμός σε ομάδες

Τα παιδιά προτείνουν και σχεδιάζουν δραστηριότητες που έχουν σχέση με την Ευρώπη. Οι δραστηριότητες καταγράφονται σε ιστόγραμμα και εντάσσονται με την πρωτοβουλία του εκπαιδευτικού στις αντίστοιχες περιοχές του Αναλυτικού Προγράμματος. Αποφασίζουν με ποιο τρόπο θα χωριστούν σε ομάδες.

Γ΄ φάση: Υλοποίηση Δραστηριοτήτων

1. Η ιστορία της Ευρώπης – μύθοι (Φύλλο Εργασίας 1)
2. Ο δρόμος προς την Ενωμένη Ευρώπη (Φύλλο Εργασίας 2)
3. Η Ευρώπη στο χάρτη (Φύλλο Εργασίας 3)
4. Πρωτεύουσες της Ευρώπης – Αξιοθέατα (Φύλλο Εργασίας 4)
5. Οι σημαίες της Ευρώπης – Η σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
6. Εθνικοί ύμνοι των χωρών της Ευρώπης – Ο ύμνος της Ε.Ε.
7. Ευρώπη, το δικό μας σπίτι
8. Ας αλληλογραφήσουμε με άλλα παιδιά της Ευρώπης.

Τα Φύλλα Εργασίας 1, 2, 3 και 4 βρίσκονται αναρτημένα στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://2grpe.xan.sch.gr/seminaria.htm>

Δ΄ φάση: Αξιολόγηση

Μετά την επεξεργασία του θέματος, τα παιδιά καλούνται μέσα από διεξοδική συζήτηση να αξιολογήσουν και να αυτοαξιολογηθούν, να σημειώσουν τα θετικά και τα αρνητικά σημεία του σχεδίου εργασίας και να εντοπίσουν δυσκολίες που συνάντησαν ή πτυχές του θέματος που δεν έχουν διαπραγματευτεί ή που

ανακάλυψαν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης και τις θεωρούν ενδιαφέρουσες. Παρουσίαση των εργασιών τους μπορεί να γίνει σε άλλες τάξεις ή γειτονικά σχολεία και στους γονείς.

3. Αναλυτική παρουσίαση των φάσεων με δραστηριότητες

Στο μέρος αυτό γίνεται αναλυτική παρουσίαση των φάσεων υλοποίησης του διαθεματικού σχεδίου εργασίας και περιγράφονται παράλληλα οι αντίστοιχες δραστηριότητες.

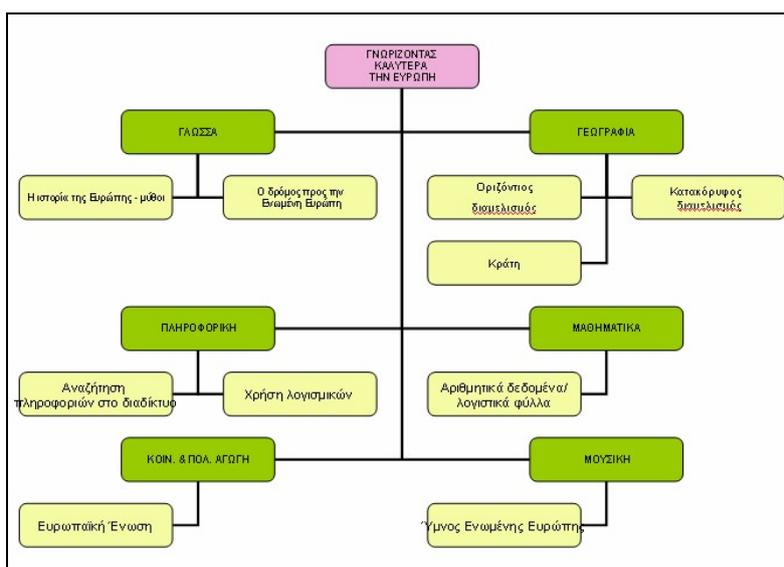
Α΄ φάση: Διερεύνηση – Συζήτηση του θέματος (2 ώρες)

Βήμα 1^ο : Ο δάσκαλος ή η δασκάλα γράφει στον πίνακα «ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ ». Οι μαθητές και οι μαθήτριες διαβάζουν, βλέπουν το έντυπο υλικό που έχουν φέρει στην τάξη και στην ολομέλεια με τη μέθοδο του καταγισμού ιδεών καταγράφουν στον πίνακα ότι ιδέα προκύπτει για την επεξεργασία του σχεδίου.

Βήμα 2^ο : Με τη βοήθεια του δασκάλου ή της δασκάλας οργανώνουν τις θεματικές που θα τους βοηθήσουν να υλοποιήσουν το σχέδιο με βάση κάποιο κριτήριο π.χ. γνωστικές περιοχές, στον πίνακα της τάξης ή σε χαρτί μέτρου και τοποθετούν τις έννοιες.

Β΄ φάση: Σχεδιασμός δραστηριοτήτων – χωρισμός σε ομάδες (2 ώρες)

Βήμα 1^ο: Στο εργαστήριο πληροφορικής χρησιμοποιώντας το Inspiration με τα βασικά εργαλεία του λογισμικού και με τη βοήθεια του δασκάλου κατασκευάζουν τον εννοιολογικό χάρτη που θα παρουσιάζει τις δραστηριότητες που θα γίνουν για να εκπονηθεί το σχέδιο και τα γνωστικά πεδία στα οποία εντάσσονται. Στο **Σχήμα 1**, που ακολουθεί, δίνεται ενδεικτικός εννοιολογικός χάρτης που κατασκευάστηκε για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας. Η κατασκευή του εννοιολογικού χάρτη θα γίνει με τη διαδικασία του καταγισμού ιδεών.

Σχήμα 1: Εννοιολογικός χάρτης για τα γνωστικά πεδία με τις αντίστοιχες δραστηριότητες

Συμμετέχοντας σε ένα καταγισμό ιδεών και τοποθετώντας τις ιδέες τους χωρίς κριτική σύμφωνα με τα κριτήρια του brainstorming (Osborn, 1948, Dunn, 1981), οι ιδέες γίνονται σαφέστερες και το μυαλό πιο ελεύθερο για να συλλάβει νέες ιδέες. Αυτές οι ιδέες μπορεί να συνδεθούν με τις υπάρχουσες και να προκαλέσουν νέες συνδέσεις που θα οδηγήσουν και σε άλλες ιδέες.

Βήμα 2^ο : Χωρίζονται σε ομάδες και κάνουν κατανομή των δραστηριοτήτων.

Γ΄ φάση: Υλοποίηση Δραστηριοτήτων

Δραστηριότητα 1 και 2 (2 ώρες)

Η ιστορία της Ευρώπης – μύθοι (Φύλλο Εργασίας 1)

Ο δρόμος προς την Ενωμένη Ευρώπη (Φύλλο Εργασίας 2)

Πιο συγκεκριμένα οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται να αναζητήσουν και να συλλέξουν πληροφορίες που αφορούν:

- Η ιστορία της Ευρώπης – μύθοι
- Ο δρόμος προς την Ενωμένη Ευρώπη.

Επίσης κάθε ομάδα καλείται:

- να πλοηγηθεί σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες,
- να χρησιμοποιήσει λέξεις κλειδιά που συγκεκριμενοποιούν την αναζήτηση και αποφεύγουν την άσκοπη πλοήγηση,
- να εισάγει εικόνες, και
- να μορφοποιήσει το κείμενο (τίτλος, πλαίσιο εικόνας, σώμα κειμένου).

Στο τέλος αποθηκεύουν και εκτυπώνουν πρόχειρα. Γίνονται οι τελευταίες διορθώσεις και η τελική εκτύπωση. Μετά την ολοκλήρωση κάθε εργασίας οι ομάδες παρουσιάζουν τα ευρήματα στους συμμαθητές τους.

Αν υποθέσουμε ότι έχουμε 6 ομάδες ανά 3 επεξεργάζονται την ίδια δραστηριότητα. Στη συνέχεια, οι ομάδες ανά τρεις ομαδοποιούνται και μέσα από μια συγκριτική και αξιολογική διαδικασία συζητούν τα ευρήματα τους.

Δραστηριότητα 3 (2 ώρες) (Φύλλο Εργασίας 3)

Η Ευρώπη στο χάρτη (οριζόντιος, κάθετος διαμελισμός, τα κράτη)

Οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται να αναζητήσουν και να συλλέξουν πληροφορίες που αφορούν:

- στον οριζόντιο,
- στον κάθετο διαμελισμό, και
- τα κράτη της Ευρώπης.

Επίσης κάθε ομάδα καλείται:

- να πλοηγηθεί σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες,
- να χρησιμοποιήσει λέξεις κλειδιά που συγκεκριμενοποιούν την αναζήτηση,
- να εισάγει αριθμητικά δεδομένα π.χ. έκταση, πληθυσμός, και
- να εξάγει συμπεράσματα π.χ. μεγαλύτερο, μικρότερο.

Αν υποθέσουμε ότι έχουμε 6 ομάδες ανά δύο δουλεύουν το ίδιο θέμα με στόχο και πάλι την αξιολόγηση και σύγκριση των ευρημάτων τους.

Δραστηριότητα 4 (2 ώρες) (Φύλλο Εργασίας 4)

Πρωτεύουσες της Ευρώπης – Αξιοθέατα

Στη δραστηριότητα αυτή παρουσιάζεται η παιδαγωγική αξιοποίηση του λογισμικού Google Earth με την υποστήριξη διαδικτυακών τόπων. Το Google Earth επιτρέπει την εικονική πλοήγηση των παιδιών μέσω ηλεκτρονικών χαρτών για την ανεύρεση οποιασδήποτε τοποθεσίας στην επιφάνεια της Γης με μεγάλη ευκρίνεια. Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων του λογισμικού σε συνδυασμό με τη χρήση φύλλων εργασίας δίνουν μια νέα διάσταση στη διδασκαλία που βασίζεται στην online αναζήτηση και συγκέντρωση πληροφοριών, την επεξεργασία και σύνθεσή τους αλλά και στην εξαγωγή συμπερασμάτων (Ανδρεάδης – Παπαδημητρίου κ.ά., 2007)

Ακολουθεί σύντομη περιγραφή δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν την προέκταση του διαθεματικού σεναρίου χωρίς να υπάρχει σύνδεση με φύλλα εργασίας αλλά αναφέροντας τρόπους χρήσης των νέων τεχνολογιών.

Δραστηριότητα 5: Οι σημαίες της Ευρώπης – Η σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αναζητούμε σημαίες των κρατών στο διαδίκτυο, συζητάμε για το πώς δημιουργήθηκαν, για τα χρώματα και τα σχήματα. Παράλληλα ψάχνουμε κοινά σημεία που μπορεί να έχουν με τη δική μας σημαία. Στη συνέχεια η κάθε ομάδα επιλέγει μια ευρωπαϊκή χώρα και κατασκευάζει τη σημαία της χρησιμοποιώντας το λογισμικό tux paint.

Ψάχνουν πληροφορίες για τη σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία έχει χρώμα μπλε και πάνω της σχηματίζουν κύκλο 12 κίτρινα αστέρια. Συζητάμε τι συμβολίζει; την ένωση των λαών της Ευρώπης. Όσα μέλη κι αν προστεθούν, τα αστέρια θα παραμείνουν 12, επειδή το 12 είναι το σύμβολο της τελειότητας και της εντιμότητας.

Δραστηριότητα 6: Εθνικοί ύμνοι των χωρών της Ευρώπης – Ο ύμνος της Ε.Ε.

Ακούμε από το κασετόφωνο τους ύμνους των χωρών της Ευρώπης και προσπαθούμε να τις εντοπίσουμε στον πολιτικό χάρτη της τάξης. Ψάχνουμε στο διαδίκτυο και βρίσκουμε τον ύμνο της ΕΕ, «Ωδή στη Χαρά» του Μπετόβεν. Αν θέλουμε ψάχνουμε λίγα για τη βιογραφία του Μπετόβεν (κειμενικό είδος- βιογραφίες).

Δραστηριότητα 7: Ευρώπη, το δικό μας σπίτι

Παροτρύνουμε τα παιδιά να δημιουργήσουν ένα κολάζ που είναι γραμμένη η φράση: Ευρώπη, το δικό μας σπίτι σε πολλές διαφορετικές γλώσσες αγγλικά, ιταλικά και ενισχύουμε τις λιγότερο διαδεδομένες γλώσσες. Μπορεί να γίνει χρήση μεταφραστικών πακέτων π.χ. Systran.

Δραστηριότητα 8: Ας αλληλογραφήσουμε με άλλα παιδιά της Ευρώπης.

Βοηθάμε τα παιδιά, να αλληλογραφήσουν με συνομηλίκους τους που ζουν σε κάποια χώρα της Ευρώπης. Να ανταλλάξουν πληροφορίες για τις χώρες τους, τον τρόπο που ζουν και να μοιράζονται τους προβληματισμούς τους. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να υλοποιηθεί με τη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

4. Επίλογος

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός διαθεματικού σεναρίου που ενσωματώνει λογισμικά γενικής χρήσης και λογισμικά οπτικοποίησης, ζωγραφικής και εννοιολογικής χαρτογράφησης και αποβλέπει στην παιδαγωγική αξιοποίηση τους είναι μια σύνθετη διαδικασία. Απαιτεί πολλές γνώσεις από τον εκπαιδευτικό προκειμένου να επιτευχθεί ένα αποτέλεσμα ικανοποιητικό όσον αφορά την επιτυχία των διδακτικών στόχων που θέτει.

Συνοψίζοντας οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι ο συνδυασμός στοιχείων από τα προαναφερόμενα λογισμικά για το σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός διαθεματικού σεναρίου μπορεί να είναι δύσκολος αλλά είναι απαραίτητος για ένα θετικό αποτέλεσμα που σέβεται, υποστηρίζει και βοηθά τους μικρούς μαθητές και μαθήτριες να κατακτήσουν τον κόσμο της γνώσης.

Βιβλιογραφία

- Dunn, W. (1981). *Public Policy Analysis: An introduction*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Hakarainen K. (2000) Students' skills and practices of using ICT: results of a national assessment in Finland. *Computers and Education*, 34 p.103-117
- Osborn, A.F. (1948). *Your creative power*. New York, NY: Charles Scribner.
- Wood D. et al , (1999), Integrated learning systems in the classroom. *Computers and Education*, 33 p.91-108.
- Ανδρεάδης – Παπαδημητρίου, Α., Αθανασιάδης Κ. & Σαχινίδης Β.Κ. (2007). Διδακτική Αξιοποίηση του Λογισμικού «Google Earth» στο Μάθημα της Γεωγραφίας. Πρακτικά 4^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου των εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ "Αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη". Σύρος 4-6 Μαΐου 2007.
- Βοσνιάδου Σ. (2002), Οι ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Προοπτικές, προβλήματα, προτάσεις. Πρακτικά 3^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή «Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση», Σεπτ., Ρόδος, σ49-54
- Ερευνητικού Ακαδημαϊκού Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών - Τομέας Επιμόρφωσης και Κατάρτισης (ΕΑΙΤΥ, 2007). *Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διδακτική διαδικασία, Επιμορφωτικό υλικό για την εκπαίδευση των επιμορφωτών στα Πανεπιστημιακά Κέντρα Επιμόρφωσης*. Πάτρα, Δεκέμβριος 2007.
- Κόκκοτας, Π. (2004). *Διδακτική των φυσικών επιστημών Μέρος ΙΙ*. Αθήνα : Ιδιωτική Έκδοση.
- Κουτσόπουλος Κ., Σωτηράκου Μ. & Τατσόγλου Μ. (2007). *Γεωγραφία Στ' Δημοτικού – Μαθαίνω για τη Γη*. ΥΠΕΠΘ – ΠΙ, ΟΕΔΒ – Έκδοση Α' .
- Ματσαγγούρας Η. (2003). *Η Διαθεματικότητα στη Σχολική Γνώση: Εννοιοκεντρική Αναπλαισίωση και Σχέδια Εργασίας*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Ματσαγγούρας, Η. (2004). *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Μπαλζίκας, Ν. (2008). Σχεδιασμός σεναρίων κατά γνωστικό αντικείμενο. <http://users.sch.gr/nikbalki>. Προσπελάστηκε στις 18-10-2008.
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2001). *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών* . <http://www.pi-schools.gr>. Προσπελάστηκε στις 22-10-2008
- Σολωμονίδου Χ.(2000). Η μάθηση με τη χρήση υπολογιστή: δεδομένα ερευνών. *Themes in Education*, 1:1, 2000, p.75-100
- Ταρατόρη - Τσαλκατίδου, Ε. (2003). *Η μέθοδος project στην θεωρία και στην πράξη*. 2η έκδ. - Αθήνα : Κυριακίδη Αφοί .
- Χρυσάφιδης Κ. (1996). *Βιοματική- Επικοινωνιακή Διδασκαλία*. Αθήνα: Gutenberg.

Λογισμικά

Γενικής χρήσης, Inspiration, Google Earth & Tuxpaint